

EXPOZIȚIA „APARATE ȘI TEHNICĂ FOTOGRAFICĂ”

Ionel ZĂNESCU

Fotografia, ca și artă fotografică, a parcurs un drum lung până la ceea ce cunoaștem noi astăzi. Primele încercări, de a fixa o imagine pe o placă metalică sau pe hârtie, s-au făcut încă din secolul al XVII-lea, dar adevăratul descoperitor al fotografiei a fost J.N.Niepce (1765-1833). În paralel, cu descoperirile acestuia, un alt cercetător francez, Jacques-Mandé Daguerre (1765-1851), reușește în 1835, să obțină fotografia latentă, noul procedeu purtând numele de dagherotipie. Metoda constă în reproducerea imaginilor fotografice pe o plăcuță metalică, dar, aceste fotografii aveau inconvenientul că erau sclipitoare ca și argintul cu care se lucra, iar în timp, fotografiile se alterau.

În Anglia, W.H.Fox Talbot, face o nouă descoperire, care va revoluționa arta fotografică. Aceasta constă în acțiunea luminii asupra sărurilor de argint așezate pe o hârtie; respectiv, suportul se înneagra sub acțiunea razelor solare, în locul unde era expus obiectul, iar în alte locuri rămânea albă. Avantajul noii descoperiri constă în realizarea unui

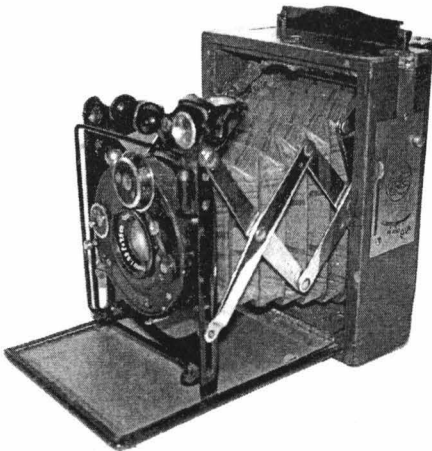
negativ, după care se obțineau copii în numărul dorit. Au urmat și alte procedee și tehnici: fotografia pe sticlă cu ajutorul albuminei, plăcile cu gelatină și bromură, hârtia lucioasă, plăcile umede etc.

Românii au intrat în contact cu arta fotografică încă de la începutul anului 1839 când, „Albina românească” și „Cantorul de avis”, publică articole ce elogiază secretele noii tehnici care va produce și la noi o adevărată „modă” în a te fotografia. Cert este faptul că, în 1842, fotografia era practică la noi în țară, iar în anul 1843, este menționat la București și un atelier fotografic condus de doamna Wilhelmina Priz.

Pe lângă fotografiile străini, își fac apariția și cei români, reprezentați în primul rând de Carol Popp de Szathmari, care va fi fotografal de curte al domnitorilor: Alexandru Dimitrie Ghica, Gheorghe Bibescu, Barbu Știrbei, Cuza Vodă și Carol, devenit ulterior rege. Multe din cartoanele fotografice, aveau reproduse pe verso, medaliile obținute la diverse expoziții europene, sau cele primite de la diverși suverani, care au fost fotografiati de Carol Popp de Szathmari.

Contemporan cu „pictorul și fotografal M.S.Carol I” ce-și avea casa pe str. Ienii, a fost și Franz Mándy, cel care introduce platinotipia, adică hârtia inalterabilă, apoi sistemul fotografiilor rastrate și, din 1896, fotografia în culori prin procedul pigmentului.

După anul 1900, succesorul lui Mándy, în capitală, este Étienne Lonyai, secondat de alți maeștrii ai artei fotografice: E.Teodorovici, M.Spirescu, Carl Hanny, Max Schwartz, Herter Julia, M. Ionescu, J.Stancovitz, A.Colpy etc.

Contessa
Nettel

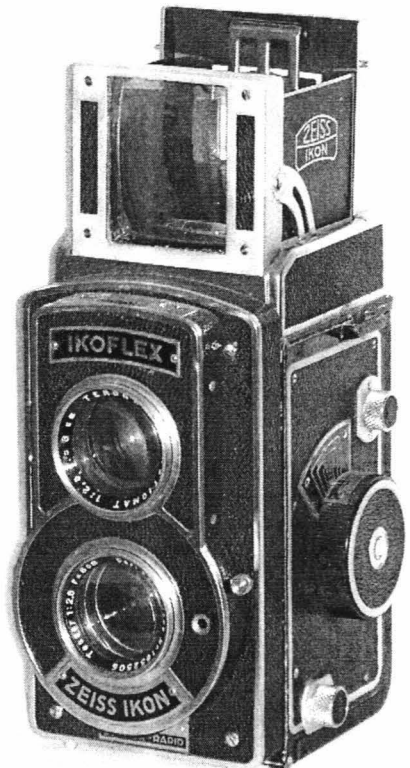
În afară de aceste ateliere consacrate și răspândite cu predilecție în centrul capitalei, mai existau și acei fotografi „ambulanți” care executau fotografii la „minut” în Târgul Moșilor, Grădina Cișmigiu sau pe la diverse târguri și iarmaroace din țară.

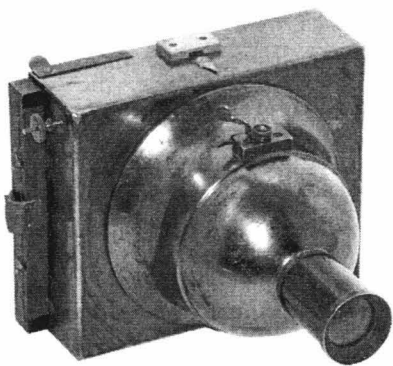
România și fotografiile ei, au beneficiat și de o tehnică pe măsură, ce cuprindea aparate și accesorii de la furnizorii cei mai autorizați: firmele Eastman Kodak, Zeiss Ikon, Voigtländer, Ernemann, Agfa, Ihagee, Richard, etc. Dezvoltarea industriei fotografice și ofertele variate de aparatură fotografică pentru amatori, calitatea net superioară și prețurile avantajoase au favorizat importul de aparate pe piața românească încă de la începutul sec. XX, nemaifiind nevoie de dezvoltarea unei industrii autohtone. Abia după 1960, I.O.R. lansează pe piață primele și singurele de altfel, aparate fotografice pentru amatori, „OPTIOR” și „ORIZONT”, aparate simple de serie mică, piața fiind deja acaparată de firmele de renume.

Expoziția „Aparate și tehnică fotografică”, organizată la sediul Muzeul Municipiului București, în luna mai 2006, oferă spre expunere cele mai reprezentative piese muzeistice aflate în patrimoniul muzeului. Atrag atenția, în primul rând, aparatele fotografice folosite în România, din a doua jumătate a secolului XIX și începutul secolului XX, cu deosebire aparatele cu burduf și cameră obscură fabricate în Franța, Germania, Anglia și S.U.A., de către firmele enumerate anterior. Dintre raritățile expuse se enumeră „PHOTOSPHERE”, unul dintre primele aparate din metal și cu obturator semisferic construit de firma Compagnie Francaise de Photographie în 1888, un

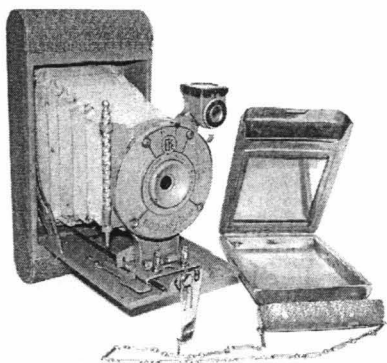
aparat foto de spionaj „EXPO WATCH” fabricat în 1905 la N.Y. ce imită perfect un ceas de buzunar, „KODAK PETITE” ansamblu, culoare verde, serie mică cu destinație specială pentru doamne, vândut la sfârșitul anilor '20 împreună cu pudriera și lipstic, aparatul foto pe 24 mm „KIEV” fabricat în 1948 din piesele și componentele aparatelor Contax ale fabricantului german Zeiss Ikon. La sfârșitul celui de-al doilea război mondial fabrica Zeiss Ikon din Dresda a fost mutată ca despăgubire de război în URSS cu tot cu utilaje și piese componente, multe fiind reasamblate și redenumite dând naștere noii serii de aparate Kiev, fabricantul fiind Kiev

Ikoflex

Arsenal din Ucraina. Tot în cadrul expoziției se poate vedea una dintre marile rarități ale aparatului fotografice, „CONTAFLEX” TLR, primul aparat cu vizare reflex pentru film de 24 mm cu obiective interschimbabile și exonometru cu celulă fotoelectrică încorporată. Aparatul, tehnică de vârf a firmei Zeiss Ikon fabricat în 1935, a fost unul dintre cele mai scumpe aparate fotografice ale timpului, datorită prețului renunțându-se repede la producția de serie, pe piață rămânând foarte puține exemplare și astăzi fiind

unul dintre cele mai căutate aparate de colecționari.

O piesă deosebită, este aparatul fotografic în miniatură folosit de generalul Panait Warthiadi, pentru a lua imagini de pe front în timpul primului război mondial, aparat executat la comandă și fiind probabil unicat .

Nu este de ignorat nici aparatul american „KODAK PANORAMIC No.4”, fabricat de Eastman Kodak în 1899 și folosit la fotografierea panoramică prin culisarea obiectivului în planul filmului la un unghi de 142°. Pentru fotografia arhitecturală constructorul american Rochester Optical Co., a construit în 1895 aparatul „LONG FOCUS PREMO”, aparat prevăzut cu extensie triplă a burdufului, culisarea obiectivului în plan vertical și orizontal pentru corecția de paralaxă. Acest sistem de corectare a paralaxei a fost apoi preluat de majoritatea constructorilor de aparatură fotografică. La aceste piese se pot adăuga: vizioneze stereo, aparate de mărit, trepiede, casete și plăci pentru planfilme, obturatoare și truse fotografice, accesorii variate. Un rol bine definit în expoziție, îl reprezintă clișeele zincografice, sau cele pe sticlă și celuloid, dintre care unele sunt executate de Carol Popp de Szathmari, D.Pappasoglu și Fr. Stork. Deasemeni, sunt etalate fotografii de epocă, executate de ateliere celebre din București, multe dintre ele purtând marca artiștilor în materie. În expoziția temporară se regăsesc unele piese de excepție aparținând colecționarului bucureștean Francisc Ambruș.

Photosphere

Kodak Verde